

Законски оквири друштвене одговорности корпоративног сектора: Потенцијали и ограничења за развој културе

Предраг Благојевић
Министарство културе и информисања, Београд
redjab968@yahoo.com

Сажетак

Непотребно је посебно наглашавати који су потенцијали друштвене одговорности корпоративног сектора у земљи као што је Србија, где недостатак развојних средстава представља хронично стање у свим сегментима друштва. Исто важи и за друштвено одговорно инвестирање у културу, где се овај концепт и поред огромних могућности за обезбеђење додатних средстава до сада није користио у потребној мери. Један од главних узрока за овакво стање се односи и на неадекватно правно регулисање ове материје у нашој земљи, с обзиром да су закони који се односе на развој друштвене одговорности неподстицајног карактера. У овом раду ћемо појединачно анализирати правне акте који имају одређени ниво утицаја на развој друштвено одговорног инвестирања у културу и тако доказати изречену тезу о легислативној нефункционалности овог дела нашег система. Истовремено ћемо указати на неопходне мере које се у будућности морају применити како би се кроз систем подстицајног законодавства повећао ниво овако обезбеђених средстава за развој културе у Србији.

Кључне речи:

култура, друштвено одговорно пословање, привреда, закони, реформа, финансирање културе, међуресорна сарадња, развој културе

Уводна разматрања

Узроци хроничног недостатка средстава за развој културе у Србији могу се утврдити једино методолошки добро припремљеним системом њеног сагледавања из различитих углова. Један од тих аспеката се односи и на питање степена искоришћености великог броја тзв. небуџетских извора финансирања културе и обучености кадрова за њихово коришћење. Да би указали на чињеницу постојања различитих извора финансирања културе, подсетићемо да у нашем државно-правном систему постоје два основна облика обезбеђивања средстава за ове сврхе, и то класично финансирање и финансирање кроз сопствене приходе субјеката у култури. Класични видови финансирања културе имају своја три подоблика, као што су: буџетско финансирање, финансирање из европских претприступних фондова и финансирање кроз форму корпоративне филантропије и друштвено одговорног понашања привреде. Што се тиче сопствених прихода субјеката у култури, они

се заснивају на новом концепту развоја културе, у смислу њене финансијске одрживости кроз форму различитих активности субјеката у култури комерцијалног типа.¹

Од набројаних извора финансирања домаће културе, посебно ћемо издвојити значај друштвено одговорног пословања, или, конкретније речено, друштвено одговорног инвестирања у културу. Међутим, да би овај вид финансирања убудуће имао значајнију улогу у развоју културе него што је то сада случај, било би корисно утврдити у којој мери домаћи закони који регулишу ову област представљају подстицајни фактор развоја овог концепта. У овом раду бавићемо се питањима утицаја законских оквира на развој друштвено одговорног инвестирања у културу и предложимо за подизање квалитета тог утицаја у будућем развоју културе у Србији.

¹ П. Благојевић, „Правна уређеност области културе у Србији“ (докторска дисертација, Правни факултет Унион, 2012), 102.

Опште напомене о друштвено одговорном пословању

Пре преласка на тему везану за законску основаност развоја друштвено одговорног финансирања културе у нашој земљи, потребно је издвојити неколико општих напомена о појму друштвене одговорности корпоративног сектора.²

Историјски посматрано, може се рећи да је концепт друштвене одговорности унео значајне промене у свет пословања, истовремено мењајући целокупне односе у друштву. Тако више није било довољно да компаније не наносе штету друштву, већ да преузму одговорност и да допринесе напретку друштва у којем су присутне.³ На светском самиту за одрживи развој, одржаном у Јоханесбургу 2002. године, земље учеснице су се усагласиле око потребе за успостављањем партнерства између привреде, владиног и друштвеног сектора и дефинисале друштвено одговорно пословање као кључни предуслов за његово покретање.⁴ У том односу, где се с једне стране појављују привредни субјекти, а са друге друштвена заједница у различитим облицима, потпуно је јасна корист коју од тога има ова друга „уговорна страна.“ Међутим, искуство је показало да од овог концепта веома значајне користи може имати и привреда, која је врло често због тога и сама иницијатор сарадње са друштвом у чијим оквирима делује. Конкретније речено, примена овог концепта има следеће предности: повећање угледа код финансијских институција и, сходно томе, лакше кредитирање, повећање цена акција на берзи, привлачење и задржавање висококвалитетних кадрова, смањење оперативних трошкова пословања и, дугорочно гледано, повећање профита.⁵

Требало би посебно нагласити да су кључна подручја на која друштвено свесно и одговорно предузеће може да утиче: људска права, права радника, здравство, култура, спорт, заштита жи-

вотне средине, итд.⁶ Иако за сваку од ових области, у смислу законског утицаја на развој концепта корпоративне одговорности, важе слична правила, ми ћемо се у даљем тексту фокусирати на проблематику законских оквира друштвено одговорног инвестирања у домаћу културу.

Законски оквир друштвено одговорног инвестирања у културу

Проблематика законског уређења било ког аспекта културе своју комплексност заснива на неопходности комбиновања различитих прописа, и то оних који су стриктно везани за културу и прописа којима се примарно регулише нека друга област друштвеног живота. Исти принцип се односи и на проблематику законских оквира одговорног инвестирања у културу, јер се било какав помак у овој области не може направити без интердисциплинарног приступа њеног сагледавања. Због тога ћемо у даљем тексту поред закона који се ексклузивно односе на културу, анализирати и оне за које се може рећи да нису искључиво везани за ову област. Прецизније речено, посматраћемо утицај појединих закона као фактора ограничења или подстицаја развоја друштвено одговорног инвестирања у културу и то посебно закона из области културе, закона из финансијско-економске области, као и закона којима се примарно регулишу неке друге области.

ЗАКОНИ ИЗ ОБЛАСТИ КУЛТУРЕ

Овај део законодавства наше земље се с правом доживљава као кључни предуслов системског развоја културе, пре свега због своје фокусираности на регулисање њених основних проблема који се у другим актима третирају само посредно. Покушаћемо да утврдимо у којој мери и у којој форми се тема друштвено одговорног понашања третира у сваком од ових закона појединачно.

Основни закон за област културе је *Закон о култури*, који уједно представља и најважнији акт којим се регулише ова материја у нашој земљи. У том смислу он овде има статус неке врсте устава, јер се њиме уређују најопштија

² Појам корпоративног сектора се односи на део привреде који чине велике компаније које имају капацитет за одвајање значајних средстава за развој концепта друштвено одговорног пословања. Међутим, учешће у овом процесу могу имати и сва друга предузећа у складу са својим могућностима (Прим. П. Б).

³ Катарина Панић, „Политика друштвене одговорности као једна од детерминанти развоја креативног сектора“, *Култура* бр. 128 (2010): 219.

⁴ Исто, 220.

⁵ Добринка Вељковић и Далиборка Петровић, „Корпоративна друштвена одговорност и значај њене промоције“, *Маркетинг* 41 (2011): 30.

⁶ Исто, 31.

питања из домена културе и практично стварају законске основе за даљу регулацију њених одређених аспеката појединачним законима или подзаконским актима. Једна од најважнијих сфера која се у систему функционисања наше културе у овом акту законски утврђује везана је за њено финансирање. У том контексту је, поред увођења реда у систем коришћења постојећих буџетских средстава за ове намене, један од циљева закона везан за проналажење нових путева за обезбеђивање додатних средстава за културу. Тако се као један од облика финансирања културе који се у „Закону о култури“ третира на индиректан начин, помиње и друштвено одговорно инвестирање у културу.

У делу закона који регулише питања општег интереса у култури помиње се и подстицање тржишта уметничких дела, спонзорисања, меценарства и донаторства у култури.⁷ Термин општег интереса има значај пре свега у контексту основа за финансирање из републичког буџета, што се у поменутом члану и прецизира кроз набрајање делатности које се могу финансирати овим путем. Иако се у овом делу закона друштвено одговорно инвестирање у културу не помиње експлицитно, термини попут спонзорисања, меценарства и донаторства у култури се свакако индиректно односе и на ову проблематику. Законодавац је желео да истакне потребу развијања овог облика обезбеђивања средстава за културу и тако што их је сврстао у општи интерес и самим тим обезбедио развој пројеката за њихово подстицање кроз буџетску подршку.

„Законом о култури“ се на још један, такође индиректан начин подстиче развој друштвено одговорног инвестирања у културу. Наиме, овде се каже да се културни програми и пројекти установа културе и других субјеката у култури финансирају и из прихода остварених обављањем делатности, од накнада за услуге, продајом производа, уступањем ауторских и сродних права, од легата, донација, спонзорстава и на други начин, у складу са законом.⁸ Тако се носиоци културних програма усмеравају и ка неким другим, небуџетским средствима, која су им доступна на различите начине и која се у наредном периоду морају много више користити.

У овом контексту ћемо поменути и још једну важну новину у овом закону, која се односи на увођење обавезе бирања директора установа културе на конкурс.⁹ Тиме се стварају предуслови за увођење квалитетнијег менаџмента у овој области, који би морао бити обученији и мотивисанији да успоставља плодотворну сарадњу са привредом управо у контексту развоја концепта друштвено одговорног инвестирања у културу.

Можемо закључити да иако „Закон о култури“ не помиње експлицитно друштвено одговорно инвестирање у културу, он по први пут ствара одређене претпоставке за развој овог облика њеног финансирања, чиме се уједно отвара перспектива за даљу реформу ове области.

*Законом о културним добрима*¹⁰ је правно утемељена област заштите културних добара у нашој земљи, али без регулисања материје везане за друштвено одговорно инвестирање у културу, тј. заштиту културних добара. Треба имати у виду да је овај акт донет још 1994. године, што је, с обзиром на динамику општег друштвеног и технолошког развоја, предуг период и самим тим узрок помало анахроног карактера неких његових одредби. То је један од разлога због којих се очекује доношење новог закона који би на модеран и новим околностима примеренији начин, регулисао ову изузетно значајну област за сваку државу. У време доношења овог закона, законодавац је имао очигледну намеру да спречи могућност присуства приватног капитала у сфери заштите културних добара. Стога је у таквој атмосфери било тешко и очекивати да се у законодавном смислу створи повољна атмосфера за привлачење било каквог утицаја приватног сектора у овој области културе. То је аутоматски утицало и на процес друштвено одговорног инвестирања у заштиту културне баштине, која није имала правну основу за свој развој.

Нема сумње да ће једно од приоритетних питања у будућем развоју наше културе бити и привлачење средстава кроз друштвено одговорно инвестирање у области заштите културне баштине. Да би се ова намера и практично реализовала, један од првих корака биће и прилагођавање овом циљу закона који регулишу материју заштите културне баштине.

⁷ „Закон о култури“, Сл. гласник РС бр. 72/09, члан 6.

⁸ Исто, члан 10.

⁹ Исто, члан 35.

¹⁰ „Закон о културним добрима“, Сл. гласник РС бр. 71/94.

Закон о задужбинама и фондацијама има специфичан значај за развој друштвено одговорног инвестирања у култури пре свега због чињенице да многе велике корпорације за реализацију овог облика својих активности оснивају управо задужбине или фондације. Поред тога, овај закон својим квалитетом представља важан предуслов за генерални развој идеје доброчинства, која у нашој земљи има велику традицију, али и значајан дисконтинуитет током друге половине XX века. То је имало утицаја и на данашњи ниво друштвено одговорног понашања наше привреде, који ни изблиза није на задовољавајућем нивоу.

Поред тога, издвојићемо и чињеницу да задужбине и фондације као недобитне невладине организације могу да обављају привредне делатности и стичу имовину, што такође може бити подстицајни амбијент за њихов развој. При томе основно ограничење је везано за чињеницу да се приходи могу стицати искључиво обављањем делатности које су у вези са циљевима одређених задужбина и фондација, што такође важи и за коришћење њихове имовине. Та имовина се може стицати и кроз добровољне прилоге, поклоне и донације, а предвиђена је и могућност да се подстицајна средства за рад задужбина и фондација могу обезбедити и у републичком, покрајинском и буџетима локалних самоуправа.¹¹ „Закон о задужбинама и фондацијама“, иако је релативно скоро ступио на снагу, већ је унео нове подстицајне елементе за развој процедуре друштвено одговорног инвестирања у нашу културу, чије ћемо конкретне ефекте видети у будућности.

Један од најважнијих елемената који је законодавац имао у виду приликом доношења *Закона о кинематографији*, везан је за обезбеђење додатних средстава за развој домаћег филма. Поред буџетских, он предвиђа и неке друге видове финансирања који су новина у овој области. Тако се, између осталог, поред одређеног процента средстава од месечне претплате РТС-у, накнаде коју јавни телекомуникациони оператери плаћају РАТЕЛ-у, и сл. за ову намену посебно предвиђају и средства од прилога, донација, поклона и помоћи од домаћих и страних правних и физичких лица.¹² На овај начин се стварају законски

предуслови да се привреда укључи у процес развоја филмске уметности и кроз форму друштвено одговорног финансирања у културу. Значајан је и део према коме Филмски центар Србије, као установа културе директно задужена за обављање стручних послова у области развоја кинематографије, средства за свој рад, између осталог, обезбеђује и кроз форму донација, добротворних прилога и спонзорстава.¹³

Систем функционисања библиотекарства у Србији је за наше прилике, у односу на друге области културе, на високом нивоу развијености, што је у доброј мери и последица законодавне подлоге ове културне делатности.¹⁴ Ту треба посебно издвојити *Закон о библиотечко-информационој делатности* који је од суштинске важности за функционисање нашег библиотечног система јер уређује нека најосновнија правила која су везана за развој овог дела културе. Када је реч о друштвено одговорном инвестирању у библиотечко-информационој делатности, издвојићемо део закона којим се предвиђа могућност обезбеђивања средстава и у форми неких других, небуџетских извора, као што су донације и поклони.¹⁵ На овај начин се стварају предуслови за додатно финансирање овог дела наше културе и кроз форму друштвено одговорног пословања, што до сада није било уобичајено.

ЗАКОНИ ИЗ ФИНАНСИЈСКЕ ОБЛАСТИ

Иако су закони који на директан начин регулишу област културе значајнији за њен општи развој, када је реч о друштвено одговорном инвестирању у културу, приоритет ипак имају закони из финансијске области. Њихова основна улога је везана за стварање правног амбијента за општи развој финансијског система, који се прелива и у оквире регулације овог облика обезбеђивања средстава за нашу културу. Због тога је неопходно инсистирати на међуресорном концепту развоја друштвено одговорног пословања наших привредних субјеката у којем ће одговарајуће место заузети и област културе.

¹³ Исто, члан 15.

¹⁴ Предраг Благојевић, „Утицај правне уређености на развој библиотечке делатности у Србији“, *Читалиште* 20 (2012): 84.

¹⁵ „Закон о библиотечко-информационој делатности“, *Службени гласник РС* бр. 52/11, члан 26.

¹¹ „Закон о задужбинама и фондацијама“, *Сл. гласник РС* бр. 38/10, члан 46.

¹² „Закон о кинематографији“, *Сл. гласник РС* бр. 99/11, члан 19.

Закон о привредним друштвима представља основни акт за функционисање привредног система Србије, јер се њиме уређује правни положај и најважнија питања везана за развој привредних друштава и предузетника у том систему.¹⁶ Иако сада важећи закон не помиње материју друштвено одговорног инвестирања, његов значај је у томе што на директан начин креира општи пословни амбијент за развој привреде наше земље. Управо би „Закон о привредним друштвима“, у најосновнијем облику, требало да створи потребне предуслове из којих ће произаћи добра атмосфера и за развој друштвено одговорног понашања привредних субјеката. Ако се разматра питање реформе законске основаности развоја овог концепта улагања у нашу културу, онда је први економски закон од којег се мора кренути у темељном смислу – „Закон о привредним друштвима“.

Закон о буџетском систему је важан пре свега због огромног утицаја на опште функционисање државног финансијског система. Њиме се утврђују фискални принципи и правила успостављања фискалног оквира у циљу обезбеђења дугорочне одрживости фискалне политике.¹⁷ Овај закон индиректно утиче на развој концепта друштвено одговорног инвестирања, јер се њиме стварају основне претпоставке за финансијску одрживост субјеката у култури, који су у овом тренутку потпуно зависни од буџетског финансирања. Имајући у виду да се у будућности може очекивати све мање буџетских средстава доступних култури, реалност је да ће коришћење других извора финансирања, као што је и друштвено одговорно пословање, све више добијати на значају.

Закон о порезу на добит правних лица, за разлику од претходно поменутих закона из финансијске области, има конкретније ефекте. Он регулише процедуру везану за обавезу правних лица на плаћање пореза, а посебно питања као што су: утврђивање и наплата пореза, питање пореских обвезника, утврђивање пореске основице и пореске стопе, порески подстицаји правних лица и сл. Међутим, материја која се посебно односи на питање друштвено одговорног инвестирања у културу јесте везана за део

закона који регулише питања процента издатака правних лица који се признају као расход. Када је реч о култури, то значи да се издаци за улагања у област културе признају као расход у износу највише до 3,5% од укупног прихода.¹⁸ Не улазећи у проблематику оптималности висине процента ослобађања од пореза, овакве олакшице генерално представљају директан подстицај и мотивацију привреде да у своје пословање уврсти и функционисање у оквирима друштвено одговорног пословања. Схватајући да је профит основни предуслов успешног пословања предузећа, потпуно је неспоран значај овог вида пореских ослобађања за улагања у културу и самим тим његова улога у даљем развоју концепта корпоративне одговорности.

Правилник о улагањима у области културе која се признају као расход, као подзаконски акт, део је целине коју чини заједно са претходно поменутим „Законом о порезу на добит правних лица“. Уопштено говорећи, овим актом се ближе уређује материја која се односи на питање која се улагања у област културе признају као расход у износу највише до 3,5% од укупног прихода.¹⁹ Могу се издвојити два важна сегмента којима се ближе уређује ова материја. Један се односи на утврђивање питања шта би улагања у културу требало да омогуће да би се признала као основ за ослобађање од пореза. Друго питање се односи на утврђивање подгрупних делатности за које субјекти у које се на овај начин могу вршити улагања, морају бити регистровани. Њиме, као и претходним законом, може се утицати на даљи развој друштвено одговорног инвестирања у нашу културу, јер се управо на овај начин врши практично преусмеравање овако обезбеђених средстава у одређене области наше културе.

ЗАКОНИ ИЗ ДРУГИХ ОБЛАСТИ

За овај део законодавства наше земље може се рећи да има најмање утицаја на стварање одговарајућег правног амбијента за развој

¹⁶ „Закон о привредним друштвима“, *Службени гласник РС* бр. 36/11.

¹⁷ „Закон о буџетском систему“, *Службени гласник РС* бр. 101/11, члан 1.

¹⁸ „Закон о порезу на добит правних лица“, *Службени гласник РС* бр. 25/01, члан 15.

¹⁹ „Правилник о улагањима у област културе које се признају као расход“, *Службени гласник РС* бр. 9/02, члан 1. (Овај правилник очигледно још није усаглашен са чланом 15. „Закона о порезу на добит правних лица“, јер се у њему у члану 1. још увек помиње цифра 1,5%, а не 3,5%, што је везано за старо решење у овом закону – Прим. П. Б.).

друштвено одговорног инвестирања у културу. Њих би требало поменути зато што је област културе толико комплексна да се неки њени веома важни делови регулишу и законима који нису директно везани за културу, што се у одређеној мери одражава и на тему о којој овде говоримо.

Закон о јавним службама значајан је за уређење оног сегмента наше културе који се односи на функционисање јавних установа уопште, па тако и установа културе. Овим законом се стварају основи за уједначен систем функционисања установа које обављају делатности којима се остварују нека права грађана у различитим областима живота, а не само у култури. Једно од кључних питања везаних за рад ових установа односи се на њихово финансирање које се у највећој мери обезбеђује из буџета оснивача. Овај закон за функционисање јавних установа предвиђа и друга средства која се могу стицати од продаје производа и услуга на тржишту или средства обезбеђена непосредно од корисника. Посебно наглашавамо да се овде предвиђа и могућност обезбеђења додатних средстава и кроз донаторство, што је директно везано за развој концепта друштвено одговорног инвестирања у културу.²⁰ То значи да и овај закон представља део опште правне уређености система који би требало да представља подстрек за развој овог вида улагања у културу, те би га због тога требало узети у обзир приликом реформе система друштвено одговорног понашања привреде.

Треба издвојити изузетан значај и *Кривичног законика* за развој свих сегмената друштва, пре свега због заштите општег функционисања државног система наше земље. Када конкретно говоримо о развоју концепта друштвено одговорног инвестирања у културу, овај законик има улогу заштитника интереса свих страна учесница овог поступка. Ту посебно треба издвојити део законика који регулише кривична дела преваре,²¹ злоупотребе поверења,²² фалсификовања исправе²³ и преваре у служби.²⁴ Доследном применом ових делова „Кривичног законика“ спречава се могућност злоупотребе

друштвено одговорног понашања наших привредних субјеката, што је у крајњој линији један од изузетно важних предуслова његове успешне и ефикасне примене у пракси.

Основни разлог за посебно издвајање *Закон о локалној самоуправи* је везан за неопходност стварања правних предиспозиција за обезбеђивање комуникације наше привреде са различитим нивоима власти.²⁵ Конкретније речено, „Закон о локалној самоуправи“ је важан за развој друштвено одговорног понашања привреде, пре свега због стварања правног амбијента за много већу ангажованост јединица локалне самоуправе у развоју концепта обезбеђивања додатних средстава за развој културе. Требало би поменути још два закона који на исти начин утичу на развој концепта друштвено одговорног понашања привреде на локалном нивоу, и то „Закон о утврђивању надлежности АП Војводине“²⁶ и „Закон о главном граду“²⁷.

Закључак

Потпуно је јасно да држава својим правним утицајем, пре свега у сфери усаглашене законодавне и културне политике, може и мора да створи предуслове за активније учешће компанија у развоју концепта друштвено одговорног пословања у култури. У овом раду смо покушали да конкретизујемо проблематику утицаја законодавних активности на развој овог концепта, тако што смо издвојили правне акте који су у одређеној мери одговорни за садашње стање у овој области. На тај начин смо стекли увид у тренутно стање везано за третирање ове тематике у нашем правном систему. Међутим, с обзиром да нисмо задовољни тренутним квалитетом и квантитетом утицаја нашег законодавства на развој друштвено одговорног понашања привреде према култури, у виду закључка ћемо издвојити неколико мера које би требало применити у домену законодавних активности, у циљу будућег развоја овог концепта. При томе треба имати у виду да је тешко раздвојити тематику опште друштвене одговорности корпоративног сектора од друштвено одговорног инвестирања у културу, који је само један

²⁰ „Закон о јавним службама“, *Службени тласник РС* бр. 42/91, члан 10.

²¹ „Кривични законик“, *Службени тласник РС* бр. 85/05, члан 208.

²² Исто, члан 216.

²³ Исто, члан 355.

²⁴ Исто, члан 363.

²⁵ „Закон о локалној самоуправи“, *Службени тласник РС* бр. 129/07.

²⁶ „Закон о утврђивању надлежности АП Војводине“, *Службени тласник РС* бр. 99/09.

²⁷ „Закон о главном граду“, *Службени тласник РС* бр. 129/07.

његов аспект који дели са њим заједничку судбину и за који важе исти закључци.

Увидом у позиционираност друштвено одговорног инвестирања у културу у нашим правним актима, можемо уочити системску хаотичност или, прецизније речено, непостојање усаглашеног и плански постављеног система за регулацију овог концепта. Тако се у законима који директно регулишу област културе друштвено одговорно инвестирање посебно не разрађује, већ се само узгредно помиње као једна од могућности за додатно обезбеђивање финансијских средстава. Закони који регулишу област финансија такође не утврђују детаљно ова питања, већ на индиректан начин помињу неке елементе који су од утицаја на развој овог концепта. Закони који регулишу неке друге области најмање су посвећени овим питањима и на посредан начин остварују свој утицај на развој друштвено одговорног понашања привреде. Дакле, тренутно стање у нашој законодавној сфери која третира друштвено одговорно инвестирање у културу је толико недефинисано да је тешко прецизно утврдити степен ограничавајућег или подстичућег утицаја на њен развој. Генерално посматрано, за наше законодавство се ипак може рећи да због своје несистематичности и нефокусираности има ограничавајући утицај на општи развој овог концепта. Из тога произилази основни закључак да је на првом месту неопходно извршити законодавну реформу друштвено одговорног понашања привреде уопште и, сходно томе, посебну реформу друштвено одговорног инвестирања у културу.

Такође би требало закључити да је неопходна међуресорна сарадња различитих друштвених сфера у циљу остварења законодавне и свеопште реформе овог концепта. Култура заједно са свим својим субјективним и објективним капацитетима нема могућност да то сама реализује. Пре свега

економска, али и правна струка овде има приоритет, како би се у блиској сарадњи са културним и привредним субјектима стратешки спровеле мере које би коначно створиле амбијент за развој овог концепта. Поред тога, и у овом сегменту је неопходно учешће политичке елите, која мора на нивоу доношења владиних мера, отклонити све препреке бирократског или другог карактера за развој овог пројекта. Тако је на нивоу Владе Републике Србије неопходно формирати међуресорно стручно тело које би имало задатак да направи акциони план за стварање предуслова за развој концепта општег и посебног друштвено одговорног инвестирања у културу.

Међутим, чини се да се оно што се може одмах урадити и што се уклапа у постојећи ниво законодавне покривености ове области односи на стварање стимулативнијег система пореских олакшица кроз вођење адекватне фискалне политике за оне привредне субјекте који желе да инвестирају у културу. То може да буде важан сигнал који би наша држава послала привредним субјектима, али и културној јавности, као и подстрек за даљи рад на реформи система у циљу јачања опште друштвене одговорности корпоративног сектора.

Поред законодавних активности везаних за реформу друштвено одговорног пословања, веома је важно побољшати информациони и уопште маркетиншки приступ проблематици сарадње привреде и других сфера друштвеног развоја, каква је и култура. Такође је неопходно, кроз упоредну анализу развоја овог концепта, искористити искуства оних земаља које су успешне у његовој реализацији. Поменућемо и потребу додатне едукације субјеката културе, који у овом тренутку немају одговарајући капацитет да значајније учествују у расподели овако обезбеђених финансијских средстава за свој развој.

Литература:

1. Благојевић, П. „Правна уређеност области културе у Србији“. Докторска дисертација, Правни факултет Унион, 2012.
2. Благојевић, Предраг. „Утицај правне уређености на развој библиотечке делатности у Србији“. *Читалиште* 20 (2012): 83-88.
3. Вељковић, Добринка и Далиборка Петровић. „Корпоративна друштвена одговорност и значај њене промоције“. *Маркетинг* 41 (2011): 29-42.

4. „Закон о библиотечко-информационој делатности“. *Службени тласник РС* бр. 52/11.
5. „Закон о буџетском систему“. *Службени тласник РС* бр. 101/11.
6. „Закон о главном граду“. *Службени тласник РС* бр. 129/07.
7. „Закон о задужбинама и фондацијама“. *Сл. тласник РС* бр. 88/10.
8. „Закон о јавним службама“. *Службени тласник РС* бр. 42/91.
9. „Закон о кинематографији“. *Сл. тласник РС* бр. 99/11.
10. „Закон о култури“. *Сл. тласник РС* бр. 72/09.
11. „Закон о културним добрима“. *Сл. тласник РС* бр. 71/94.
12. „Закон о локалној самоуправи“. *Службени тласник РС* бр. 129/07.
13. „Закон о порезу на добит правних лица“. *Службени тласник РС* бр. 25/01.
14. „Закон о привредним друштвима“. *Службени тласник РС* бр. 36/11.
15. „Закон о утврђивању надлежности АП Војводине“. *Службени тласник РС* бр. 99/09.
16. „Кривични законик“. *Службени тласник РС* бр. 85/05.
17. Панић, Катарина. „Политика друштвене одговорности као једна од детерминанти развоја креативног сектора“. *Култура* бр. 128 (2010): 219-230.
18. „Правилник о улагањима у област културе које се признају као расход“. *Службени тласник РС* бр. 9/02.

The Legal Framework of Corporate Social Responsibility: Potentials and Limitations for the Development of Culture

Summary

The influence of law on general development of corporate social responsibility (CSR) is the question of crucial importance for the survival of this concept in our state system. It is needless to emphasize what are its potentials in a country like ours, where the lack of development funds is a chronic condition in all segments of the society. The same applies to our culture, where this concept, despite its huge opportunities for providing additional funding, has so far not been used sufficiently. One of the main reasons for this situation is the inadequate legal regulation of this matter in our country, since the laws related to the development of social responsibility are not stimulating. In culture, the concept of socially responsible investment is being developed within the incentive for making quality and legal acts which are in a certain part of regulation related to these issues. This state of affairs, the situation in which opportunities for additional funding of culture are not sufficiently used as the result of inadequate and unsupportive legal regulation of this area, has to be corrected in the future, primarily through coordinated and well planned interdepartmental legal effect that must create the prerequisites for running the new cultural policy regarding the financing of cultural development. Socially responsible corporate behavior, in general, and particularly in cultural sector, is a topic which is not disputed and its functioning has to be aligned in the shortest time with the longstanding practice in countries more developed than Serbia. Therefore, determining the legal framework of these issues is necessary so it would be the incentive for the development of this concept.

Keywords:

culture, corporate social responsibility (CSR), economy, laws, reform, financing of culture, interdepartmental cooperation, cultural development

Примљено: 1. септембар 2012.
Прихваћено за објављивање: 16. септембар 2012.